Rokovanie agropotravinárskych samospráv V4 + Rakúska

Jedine dlhodobá spolupráca silného zoskupenia môže podporiť zmeny v zle nastavených európskych pravidlách. Taký je záver dvojdňového rokovania agropotravinárskych komôr Vyšehradského regiónu.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora zorganizovala 4. a 5. decembra dvojdňové pracovné rokovanie agropotravinárskych komôr krajín V4 a Rakúska, ktoré sa uskutočnilo v Tatranskej Lomnici. Prítomnosť prezidentov jednotlivých komôr už dopredu naznačovala nutnosť riešiť zásadné problémy spojené najmä s budúcou Spoločnou poľnohospodárskou politikou (SPP) po roku 2027 a zmenami na trhu spôsobených obchodnou politikou EÚ so zoskupeniami z tretích krajín.

Rokovanie počas 1. dňa

Hlavnou témou prvého dňa rokovania bola situácia na trhoch v krajinách V4 a Rakúska po tom, ako Európska komisia 16. júla predstavila plány so zmenami Spoločnej poľnohospodárskej politiky a budúceho európskeho rozpočtu /Viacročný finančný rámec/.

Všetkých päť prítomných delegácií (slovenská, česká, poľská, maďarská a rakúska) potvrdili obrovské sklamanie zo zámeru Európskej komisie znižovať financovanie európskeho poľnohospodárstva, zlučovať fondy a piliere v SPP.

„Pod tlakom konsolidácie verejných financií, ktorú riešime aj u nás, sa na pripravované zmeny pozeráme jednoznačne odmietavo. Sme jednoznačne sklamaní a nespokojní. O spoločnú obálku európskych zdrojov sa budú hlásiť aj iné sektory – energetika, zdravotníctvo a ďalšie. Potravinári nevedia, či budú pre nich v budúcej SPP nejaké peniaze. Navyše, 100 mld. euro musí ísť na obnovu Ukrajiny a to sú peniaze, ktoré budú chýbať," vymenoval obavy prezident Agrárnej komory ČR Jan Doležal.

Viceprezident Národnej rady poľnohospodárskych komôr Poľska Robert Nowak hovoril o znížení konkurencieschopnosti krajín vplyvom aj zníženého európskeho rozpočtu, ktorý by pri zohľadnení inflácie mohol znamenať pokles podpory až o 40-50%.

„Žiadali sme pritom o jeho zvýšenie pri započítaní inflácie. Nedostatočné zdroje a zle nastavené pravidlá otvárajú novú otázku do diskusie - aby osud degresivity a stropovania bol ponechaný na samostatné rozhodnutie jednotlivých členských krajín EÚ."

Ako je už dlhodobejšie známe, s degresivitou nesúhlasí ani Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora. Jej predseda Andrej Gajdoš počas rokovania uviedol, že pri súčasných nastaveniach sa degresívna platba bude týkať 90% poľnohospodárskej výmery, čo je pre SPPK absolútne neprijateľné: „Práve preto je priam strategické, že hľadáme spojencov, aby sme Európskou komisiou navrhovaný rozpočet a ešte neschválené pravidlá v novej SPP dokázali zhodiť zo stola," dodal Andrej Gajdoš.

Tesne pred rokovaním V4 v Tatranskej Lomnici zavítal na Slovensko komisár EÚ pre poľnohospodárstvo Christophe Hansen. Na stretnutí so zástupcami slovenských producentov potravín sa zúčastnil aj Andrej Gajdoš, ktorý na rokovaní v Tatrách zástupcov V4 a Rakúska informoval o diskusii s eurokomisárom.

„Všetci sa musíme pozerať aj na to, že Európska komisia sa otvára svetu. Nie je to len Ukrajina a Mercosur, ale aj Malajzia, Thajsko… Keď sa pozrieme na to, čo môžu tieto krajiny Únii ponúknuť, tak sú to len rastlinné komodity, ktoré sú kvalitatívne a cenovo niekde úplne inde. Toto je príliš veľké riziko na to, aby sme ostali ticho a mlčky sa pozerali na útlm európskej výroby potravín," uviedol predseda SPPK.

Obavy maďarských poľnohospodárov a potravinárov tlmočil na diskusii v Tatrách prezident Maďarskej poľnohospodárskej komory Zsolt Papp.

„Problém je ten, že Mercosur a iné dohody s tretími krajinami nám už dnes ničia trhy. Ilustrujem to na príklade kukurice, ktorej dovozy bez tarifných dohôd značne deformujú trhy. Naši poľnohospodári sú významne konkurenčne znevýhodnení. Bez spoločného dôrazného odmietnutia pripravovaných zmien naši pestovatelia skrachujú.“

Protest

Všetkých päť zúčastnených agropotravinárskych samospráv posiela do Bruselu na avizovaný protest 18. decembra stovky svojich zástupcov. Poliaci navyše pripravujú vlastný protest aj vo svojej krajine. V čase konania rokovania V4 v Tatranskej Lomnici ostávali do bruselského protestu presne dva týždne. Jednotlivé delegácie potvrdili mobilizáciu svojich členov, komunikáciu témy, pripravujú transparenty, zvukové a vizuálne efekty s jediným cieľom – hlasne a dôrazne upozorniť euróspkych politikov a úradníkov, že to, čo pripravili, je bez konzultácie s európskymi výrobcami potravín červenou čiarou pre všetkých.

Postoj ministra

Rokovania vo Vysokých Tatrách sa zúčastnil aj minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Richard Takáč. Delegáciám vyjadril podporu na národnej aj európskej úrovni.

„Bohužiaľ, rozpočet, ktorý sme dostali, hovorí o tom, že EÚ sa rozhodla dať viac peňazí na zbrojenie ako na agropotravinárstvo. EÚ síce chce byť potravinovo bezpečná a sebestačná, ale ten predložený návrh ide opačnou cestou. Nepoznám ministra, ktorý by bol s ním spokojný, každý má nejaké výhrady. Reálne budeme mať menej finančných prostriedkov, preto musíme robiť všetko pre to, aby sa to podarilo zvrátiť. Všetko bude nakoniec na premiéroch a prezidentoch, ktorý budú mať k tejto téme rokovanie práve počas protestu 18. decembra“, dodal minister Takáč.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora spolu s ďalšími samosprávami ministrovi Takáčovi postupne odprezentovali vlastné postoje k návrhom Európskej komisie. Zároveň delegáciám potvrdil, že návrhy označí za neprijateľné aj na európskej úrovni.

„Na poľnohospodárstvo musíme dať viac financií. Vo svete sa môže udiať hocičo, a preto musíme byť potravinovo sebestační a bezpeční a to si vyžaduje viac peňazí a pokračovanie toho, čo tu roky funguje. Aktuálny návrh je radikálne otočený o 180 stupňov. Stropovanie, degresivita, vylúčenie potravinárstva, zlúčenie 1. a 2. piliera dohromady, vytvorenie superfondu s inými fondami – je to zlá cesta. Momentálne nastavené zmeny sú v podstate o tom, kto má vo vláde väčšie ramená a vie si vybojovať peniaze. A to nemôžeme dopustiť," priblížil R. Takáč.

Úrody

V ďalšej časti prvého dňa tatranskej diskusie sa delegácie zaujímali o výsledky tohtoročných úrod v jednotlivých krajinách. Napríklad Maďari skonštatovali, že nemali dobrý rok. Poznačil ho SLAK, vtáčia chrípka, mor ošípaných, sucho. Trhy sa otriasli, napríklad cena bravčového mäsa je na polovičnej úrovni. Za nie ideálny označili tento rok aj Poliaci.

Rokovanie počas druhého dňa

Druhý deň rokovania V4 patril diskusii o Tatranskej deklarácii, v ktorej slovenská, česká, maďarská a poľská delegácia dôrazne odmietli pripravované zmeny v budúcej SPP a Viacročnom finančnom rámci po roku 2027.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, Agrárna komora ČR, Národná rada poľnohospodárskych komôr Poľska a Maďarská poľnohospodárska komora podpísali Tatranskú delegáciu za prítomnosti médií. Zaslaná bude ministrom, predsedom vlád jednotlivých členských krajín a aj európskym inštitúciám vrátane Európskeho parlamentu a Európskej komisie.

Sprievodný program

Delegácia agropotravinárskych samospráv počas stretnutia v Tatrách zavítala do blízkej Farmy Východná. Ide o podnik, ktorý sa venuje ekologickej produkcii, živočíšnej výrobe, produkcii mlieka, rastlinnej výrobe, no napríklad aj pestovaniu byliniek.

Poľská delegácia pri výrobe parenice

V rámci systému duálneho vzdelávania na Farme Východná spolupracujú so strednou odbornou školou v Liptovskom Mikuláši. Prácu študentov si všimli aj jednotlivé delegácie počas prehliadky farmy. Farma Východná sa okrem toho intenzívne venuje aj najmladším spotrebiteľom – deťom

a žiakom základných škôl, ktorým pravidelne počas roka ponúka rôzne komentované prehliadky farmy vrátane chovu dojníc.

Najbližšie rokovanie V4 sa uskutoční v Poľsku.

Dokumenty na stiahnutie

- Tatranská deklarácia (0.21 MB, PDF)